

Nú skulu útlendingar læra føroyskt

Gjámorgunin handaði ein arbeidsbólkur Anniku Olsen eitt álit um integratiónspolitik, sum millum annað gongur út upp á at gera eina integratiónslóg sum ásetur, at útlendingar skulu standa eitt byrjunarskeið, fyri at fáa ikki-tíðarásett upphaldsloyvi

Leo Poulsen

Fimm átøk skulu setast í verk í samband við innflytingarpolitikk. Tað sigur ein arbeidsbólkur, sum í tvey ár hevur viðgjørt ein komandi integratiónspolitik.

Fyrst og fremst skal ein samskipari setast at geva ymisku myndugleikunum ráð um integrasjón og tryggja, at tiltøk, ið arbeidsbólkurin mælir til, verða sett í verk, stuðla upp undir hvørt annað og verða ment so hvørt, sigur arbeidsbólkurin í álitinum.

Bólkurin hevur hugt nógv at skipanini í Íslandi, har tey hava ein stovn, Fjølmenningasetrið, sum millum annað kunna útlendingar um rættindi teirra í Íslandi.

– Tá ið til dømis lógir og mannagongdir, ið onkursvegna ávirka útlendingar, verða skipaðar, hevur stovnurin stór an týðning sum ráðgevi. Kommunur hava eisini møguleika at venda sær til Fjølmenningasetrið og leita sær ráð, tá ið nógvir útlendingar koma til kommunurnar, sigur arbeidsbólkurin.

Men mest álvarsama tiltakið, ið setast skal í verk, er eitt byrjanarskeið, sum útlendingar skulu ígjøgnum, fyri at fáa ikki-avmarkað upphaldsloyvi. Talan er um eitt skeið í føroyskum máli, mentan og um føroyska samfelagið.

Bólkurin mælir til, at skeiðið skal vera staðið, áðrenn til ber at fáa upphaldsloyvi, sum ikki er tíðarbundið. Bólkurin mælir eisini til, at Mentamálaráðið í samstarvi við Innlendsmálaráðið ger námsætlanir fyri hvørt skeiðið sær, ásetir krøv til undirvísingartilfarið og ger av, hvørjar førleikar tey, sum undirvísa í hesum lærugreinum, skulu hava, sigur arbeidsbólkurin.

Børn undir skúlaaldur

Sambært verandi fólkkaskúlalóg fáa næmingar við føroyskum sum annað mál í boði 20 eyka undirvísingartímar, men arbeidsbólkurin mælir

Annika Olsen fekk handað integratiónsálit frá arbeidsbólkinum, har Gunvá á Lofti var forkvinna

Mynd: Jens Kristian Vang

til, at nýggj føst skipan verður gjørd um eyka undirvísing í føroyskum til næmingar í fólkkaskúlanum, sum hava føroyskt sum annað mál. Eyka undirvísingin skal verða sett í verk samstundis sum byrjanarskeiðið verður bygt upp.

Men tað verður eisini miðað móti børnum, sum eru undir skúlaaldur. Har sigur arbeidsbólkurin, at tað er týðningarmikið, at børn, ið hava føroyskt sum annað mál, so tíðliga sum til ber fara at nýta føroyska málið.

– Tess fyrr børnini byrja at nýta málið, tess betur verða tey fyri málsliga og minni tørv hava tey á málundirvísing, tá ið tey verða meira tilkomin, verður sagt.

Nevndur verður eisini møguleikin, at Gigni fer á heimavitjan eins og gjørt verður hjá foreldrum at nýføddum børnum.

– Við hesi heimavitjan kann Gigni eggja foreldrum at lata barnið fara á dagstovn, so barnið fær møguleika at nýta føroyska málið so tíðliga sum gjørligt, sigur arbeidsbólkurin.

Eitt annað, sum mælt verður til, er, at ein tulkungartænasta verður sett á stovn.

– Fleiri myndugleikar hava víst á, at tørvur er á tulkatænastu. Samskiptstrupulleikar gera ofta um seg, tá ið útlendingur skal til samrøðu hjá einhvørjum føroyskum myndugleika. Ein tulkatænasta kann verða

stór hjálp hjá báðum pørtum, sigur arbeidsbólkurin.

Kostar

Men alt hetta skal festast í eina integratiónslóg.

– Bólkurin heldur, at stórir fyrimunir eru við at skipa integra sjónspolitikkin í eina integratiónslóg. Við eina integratiónslóg eru allar ætlanirnar ásettar í lógini – einki ivamál er um, hvør ætlanin er, og hvussu viðurskiptini skulu verða skipað. Við eina integratiónslóg hava landsins myndugleikar bundið seg til at fáa ásettu skipanirnar at virka, og peningur má verða játtaður, so skipanirnar kunnu fáast at virka, sigur arbeidsbólkurin.

Bólkurin heldur eisini, at ein annar fyrimunur við at hava eina integratiónslóg er, at útlendingar fáa betri møguleikar at kunna seg um rættindi og skyldur og fáa at vita, hvørjar sanksjónirnar eru, um lógin ikki verður hildin. Lógin skal vera greið og ikki geva innflyt arum falskar vónir, ið kunnu elva til tvørleikar, sum bæði sosialt og figgjarliga fara at kosta Føroyum dýrt.

Men hetta gerst ikki fyri einki. Arbeidsbólkurin metir, at teir umleið 100 tímarnir í føroyskum og 50 tímarnir um samfelagsviðurskipti fara at kosta umleið 1,8 milliónir krónur um árið.

Eyka undirvísingin í fólkkaskúlanum verður leys-

liga mett til at kosta umleið 4,4 milliónir krónur. Í hesi metingini verður roknað við umleið 90 næmingum, sum í miðal hava tørv á trimum tímum um vikuna. Hartil verður mett, at ein samskipari fer at kosta eina millión krónur um árið

Oman á hetta kemur so undirvísingartilfar, sum arbeidsbólkurin ikki hevur mett um, og so tann tulkungartænastan, sum eisini verður hildin at verða neyðug.

Annika Olsen væntar tó, at neyðugt er, at hesin peningur verður funnin á figgjarlógini fyri komandi ár, tá Føroyar yvirtaka útlendingamál, kom fram á tíðindafundinum gjámorgunin.